

Sollentuna

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2025/01427
Diarietkod: 300

Yttrande avseende förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026 - 2037

Kommunen har fått möjligheten att lämna synpunkter på förslaget till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037.

Sollentuna kommun har i detta yttrande valt att fokusera på de delar av förslaget som har direkt påverkan på kommunens boendemiljöer samt omkringliggande natur- och kulturvärden. Kommunens övergripande synpunkter på planförslaget som helhet begränsas till ett fåtal punkter.

Allmänt om förslaget

Sollentuna kommun ser positivt på planförslagets ökade satsningar inom miljöområdet, särskilt vad gäller buller, luftkvalitet och klimat. Utifrån ett beredskapsperspektiv ser kommunen också positivt på förslagets ökade insatser för vidmakthållande av de eftersatta väg- och järnvägsunderhållet.

Kommunen ser också positivt på kapacitetsförstärkningar på E4:an norr om Häggviks trafikplats och på Ostkustbanan, dock kräver kommunen att Trafikverket genomför insatser för att förbättra ljud- och luftmiljö där riktvärden för buller och luftkvalité överskrids redan idag.

Kommunen ifrågasätter flera av de centrala antaganden som ligger till grund för planförslaget, särskilt bedömningen att klimatpåverkan har begränsad betydelse i infrastrukturplaneringen. Sollentuna anser att det lokala perspektivet kring hälsa, klimat och miljö behöver ges större vikt i detta sammanhang.

Vidare vill kommunen poängtera att de föreslagna statliga omprioriteringarna, såsom avvecklingen av stadsmiljöavtal och minskat fokus på forskning och innovation, riskerar att försvåra kommunernas arbete för hållbar mobilitet. Ett återinförande av stöd till gång-, cykel- och kollektivtrafik skulle kunna vända den negativa trenden och samtidigt främja folkhälsa och klimatmål.

Slutligen vill kommunen betona vikten av att Trafikverket prioriterar konkreta åtgärder som bidrar till minskade utsläpp och hållbara resval, särskilt med tanke på att klimatmålet för 2030 riskeras att inte uppnås.

Sollentuna perspektivet: Miljö- och hälsopåverkan

Sollentuna

Sollentuna kommun lämnar följande synpunkter med direkt koppling till de föreslagna objekten som omfattas av kapacitetsförstärkningar längs E4 samt signaloptimering för Ostkustbanan. Två objekt som innebär efterlängtade kapacitetsökningar men som riskerar att ha en stor direkt inverkan på kommunens boendemiljöer och naturvärden.

Luft och buller

De föreslagna kapacitetsförstärkningarna genom breddning av E4 mellan Trafikplats Häggvik och Trafikplats Rotebro samt mellan Trafikplats Glädjen och Trafikplats Arlanda till följd av Förbifarten riskerar att förvärpa redan befintliga höga utsläpps- och bullernivåer. För Sollentuna kommun är det av avgörande betydelse att breddningen inte leder till ökade partikelutsläpp och bullernivåer. Sollentuna kommun är en av landets mest bullerutsatta kommuner med vårt geografiska läge mellan Stockholm och Arlanda.

Sollentuna kommun drabbas redan idag av överskridanden av miljökvalitetsnormerna för luft och höga bullernivåer längs väg E4. På vissa platser är befintliga bullervallar och plank bristfälliga. Det gäller särskilt längs Häggviks handelsplats till Rotebro. Området är dessutom särskilt utsatt eftersom sträckan omges av befintliga villaområden mycket nära vägsträckningen. Därför förutsätter Sollentuna kommun att den föreslagna breddningen föregås av en vägplan med tillhörande miljökonsekvensbeskringar och utredningar samt att åtgärder vidtas för att hålla bullernivåerna under riktvärden. Sollentuna ser gärna att moderna och mer effektiva bullerskydd används längs den nya stäckningen.

Trafikverkets bedömning att en renare fordonsflotta kommer att minska överskridanden av kvävedioxid till år 2030 är positiv, men kommunen noterar samtidigt att halter av slitagepartiklar (PM10) riskerar att öka till följd av ökad trafikmängd, högre hastigheter och fler tyngre (el)fordon. Detta innebär fortsatt risk för överskridanden av miljökvalitetsnormer, vilket begränsar möjligheterna till framtida bebyggelseutveckling i strategiska lägen.

Kommunen anser att den nationella planen behöver kompletteras med en beskrivning av hur WHO:s riktvärden (2050) och EU:s nya skärpta gränsvärden (från 2030) ska klaras. Om dessa gränsvärden överskrids kommer åtgärdsprogram att krävas, och stat eller kommun kan åläggas skadeståndsansvar om godtagbara åtgärder saknas. För Sollentuna kommun är det viktigt att den nationella planen tar denna aspekt i beaktning eftersom EU:s nya skärpta gränsvärden är planerade att genomföras inom svensk lagstiftning i december 2026. Således är det viktigt att åtgärder integreras i projekten som säkerställer att utsläppen av partiklar och bullernivåer inte riskerar att överskrida EU:s skärpta gränsvärden.

Natur

Sollentuna

Kommunen anser att objektens eventuella intrång i natur- och grönområden som kan påverka biologisk mångfald, människors hälsa och friluftsliv negativt ska minimeras. Det är viktigt att naturvärdesinventeringar tas fram för att säkerställa att grönområden och spridningskorridorer bevaras, där skyddsvärda och rödlistade arter kan fortleva.

Kommunen anser att planen även bör innehålla kompensationsåtgärder för att minska negativ påverkan på naturmiljön. Även naturområden utan särskilda naturvärden är viktiga att bevara då de fungerar som naturliga barriärer mot buller och luftföroreningar genom att dämpa ljud och fånga upp partiklar och gaser.

Vatten

I MKB:n framgår att brister i befintlig transportinfrastruktur bedöms vara större än de medel som avsatts för riktade miljöåtgärder inom vatten. Detta innebär att befintliga brister, exempelvis bristfälliga vattenskydds- och dagvattenhanteringsåtgärder, kommer att åtgärdas långsamt. Kommunen anser att dessa brister måste prioriteras och att resurser avsätts så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten klaras.

Slutordet

Sollentuna kommun vill understryka att en stor andel av kommunens nuvarande invånare bor i direkt anslutning till det statliga väg- och järnvägsnätet, där buller och luftföroreningar redan idag överskrider riktvärden. Kommunen anser att Trafikverkets ambition kring bullernivåerna är alldeles för låg och att bullerproblematiken, liksom luftkvaliteten, riskerar att bli en begränsande faktor för framtida bostadsbyggande i Sollentuna kommun. Mot denna bakgrund är det avgörande att Trafikverkets infrastruktursatsningar följs av tydliga åtgärder som begränsar miljö- och hälsopåverkan från trafiken. Det gäller inte bara redan befintliga bullerstörningar och luftkvalitet, utan även skydd av grundvatten som finns längs dessa berörda stråken. Det får inte finnas en konflikt mellan kommunala utvecklingsplaner och bostadsbyggande och de statliga spår- och väginfrastruktursatsningar som pågår inom kommunen. De föreslagna medlen för breddning av E4 mellan Häggviks trafikplats och Rotebro trafikplats måste rymma åtgärder som säkerställer att bullernivåerna sänks och miljö kvalitetsnormerna för luftkvalitet uppfylls.